

1913. június 30.

Kéretlenül küldött
cikkeket csak ak-
kor küldünk visz-
sza, ha bélyeget
mellékelnek. Kéz-
iratokat hat hét-
nél tovább nem
őrünk.

Szerkesztőség:
VII., István-át 67.
Telefon: 117-58.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTAK EGYESÜLETE, A NOTISZTVESELŐK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE, A NAGYVÁRADI, SZOMBAT-
HELYI, TEMESVÁRI ÉS ÁRADI NOTISZTVESELŐK
EGYESÜLETEINEK ÉS A „FERFILIGA A NŐK VÁLASZTÓ-
JOGA ÉRDEKÉBEN“ HIVATALOS KÖZLÖNYE.

VII. évf., 6. szám.

Lapunk tartalmát
csak a Nő és a
társadalom meg-
nevezése mellett
szabad átvenni.
Cikkek átvételé-
hez azonkívül a
szerző engedélye
is megszerzendő.

Kiadóhivatal:
V., Vigadó-tér 3.
Telefon 80-75.

TARTALOM: Mrs. Chapman Catt: Megnyitó beszéd. – Ábrányi Emil: Holla! A század int! – Szemle – J. Keir Hardie: Szocializmus és a nők választójoga. – Nőtisztviselők Országos Nagygyűlése. – Gondolatok a nők választójogáról. – Nőtisztviselők Országos Egyesületének rovata. – Feministák Egyesületének rovata. – Nőkongresszus rovata.

A magyar nőmozgalom legjelentősebb eseménye és a nemzetközi választójogi mozgalom leghatalmasabb kongresszusa lezajlott. Részletes jelentést kellene már adnunk erről az eseményről, de oly közel vagyunk még hozzá, hogy szemünk még káprázik ragyogó fénytől. Távlatot kell nyernünk, hogy a higgadt szemlélő objektivitásával adhassunk számot a kongresszus nemzetközi jelentőségéről, hazai hatásáról, belső értékéről és külső fényéről.

Lapunk következő számát teljesen e feladatnak szenteljük.

A szerkesztőség.

Kongresszusunk ideje alatt a norvég storthing a nők korlátozott választójogát kiterjesztette, úgy hogy most Finnország mellett Norvégia a második állam, amelyben meg van az általános, azaz minden felnőtt férfi és nő választójoga.

Illinois állama ugyancsak kongresszusunk ideje alatt megadta a nőknek az általános választójogot.

Megnyitó beszéd.

Elmondta: Mrs. Chapman Catt, a m. kir. Zeneakadémiában 1913. június 15-én.

A legutóbbi kongresszus óta lezajlott időszak mozgalmunkra phaenomenális terjeszkedést jelent. Midőn a szövetség szervezetét 1904-ben kiegészítette, határozatba ment, hogy tagjai csak a nők választójogáért küzdő nemzeti szövetségek lehetnek.

Alapítói előreláttak egy nehézséget, a melyet azonnal meg is szüntettek, amidőn megszabadították az új szervezetet a nemzetközi diplomácia okozta kellemetlenségektől és kijelentették, hogy nemzetnek tekint minden

országot, amely önállóan jogosult asszonyainak politikai felszabadítására. Abban az időben nyolc ilyen nemzetnek voltak választójogi nőszövetségei.

Most, kilenc évvel később, a spanyol-amerikai köztársaságok kivételével, csak hét alkotmányosan szervezett, független nemzet létezik, amelynek nincs szervezett választójogi mozgalma.

Ezek közül voltaképpen csak három esik Európára, t. i. Görögország, Spanyolország és Luxemburg nagyhercegség. A többi négy a néger Libéria köztársaság Nyugat-Afrikában, továbbá Törökország és Perzsia, amelyeknek nincs szilárd önkormányzatuk, és Japán, ahol az autokrada még mindig túlsúlyban van a demokratikus irányzat fölött.

Holnap Kína nemzeti választójogi nőszövetségét fogjuk a szövetség tagjává felvenni és ezzel aztán nemzetközi szövetségünk zászlaja öt kontinensen lobog. Tagjai: huszonöt nemzet és két kapcsolott ország. Számos szigeten is léteznek már a nők választójogáért küzdő, szervezett csoportok; ezek között szerepelnek Java, Sumatra, a Filipinák és a Hawaii-szigetek. Ez valóban nagyszerű rekordja szövetségünknek, amely immár kilenc éve működik. Mint hajdan Nagy Sándor, úgy mi is

nemsokára újonnan meghódítandó világrészeket kereshetünk.

A brit császári birodalom közismert dicsekvéséhez hasonlóan, valóban mondhatjuk, hogy a választójogi nőszövetség birodalmában soha sem nyugszik le a nap.

Legutóbbi kongresszusunk óta egyetlen olyan jelenség sem merült fel, amely visszaesést mutatna. Egy lépéssel sem hátráltunk. Sőt ellenkezőleg, ezer jel ama biztos reménnyel biztat, hogy nemes eszménk győzelme már nincsen távol. A be nem avatott előtt e jelek talán prózaiaknak, bizonytalanoknak látszanak, de a jövő győzelemnek örömmámora fog erőt venni azokon, akik haladásunkat figyelemmel kísérik, végső célját előrelátják. Minden országból azt jelentik, hogy ott mindig több gyűlést tartanak, hogy azoknak hallgatósága növekszik, ügyünk hívei a szónokok, az írók, a befolyásos ügyvédek közt szaporodnak, több pénz gyűl össze agitációnk céljaira, a sajtó több teret ad mozgalmunknak, kedvezőbb vezércikkek jelennek meg, a parlamentekben komolyabb szónólóink akadnak, mindinkább növekszik ügyünk szervezett híveinek száma és ami a legjobb a dologban, nagyobb odaadás érezhető; ezek mind elvitázhatatlan jelei a nagy mozgalom folyton növekvő hatalmának.

A civilizált emberiség elméje egy évszázadon át készült erre az időpontra és most itt áll az írás, bevésve a haladás bástyájába, tisztán és félreérthetetlenül: Kormányok, vigyázatok! a nő választójogának jönnie kell; mikor akartok cselekedni?

Külsőségekben mozgalmunk erejének nincsen biztosabb jele, mint a kormányok magartása, midőn ama kézirat olvassák. Ha valamely mozgalom még új és gyenge, a parlamentek nevetnek rajta; amikor a fejlődés stádiumában van, a parlamentek hallgatnak, lenézést tanúsítanak iránta. De mikor érett és törvénybe iktatásra alkalmas: a parlamentek a felelősségtől szabadulni igyekeznek.

Mozgalmunk elérte ezt az utolsó stádiumot. A legutóbbi két év története igazolta ezt a minden kétségen felül álló tény. A parlamentek már nem tartják nevetségesnek a nő választójogát és a politikusok kezdenek kifogások után kapkodni. Ez a csalhatatlan jel, amely a győzelmet megelőzi.

Az államférfiak, ezt nem szabad elfelejtelnünk, olyan emberek, akik országukat szolgálják, akik nagy ügyeket szolgálnak, tekintet nélkül arra, hogy abból rájuk milyen következmények hárulnak. De a politikusok oly férfiak, akik pártjuk és önmaguk érdekeit szolgálják, tekintet nélkül országuk javára vagy a nagy szociális kérdésekre.

A XX. század politikusokat sokkal nagyobb számban hozott létre, mint államférfiakat; a fejlődésben késedelmet a politikusok idézték elő.

Az utolsó télen a nők választójogának törvénybe iktatása 17 nemzeti parlamentben, 4 kapcsolt ország parlamentjében és 29 állam törvényhozó testületében képezte megfontolás tárgyát. Mindenütt voltak az ügynek tisztességes barátai és őszinte ellenségei, egy-egy becsületes államférfi mindenütt védelmére kelt, de a politikai pártérdekek ostora ellenőrizte a helyzetet és a nők várnak.

Izland a törvénytervezetet sem meg nem buktatta, sem ki nem játszotta. Egyéb intézkedésekkel egybeolvasztva, tárgyalását becsületes eljárással egy későbbi időpontra halasztották el. Hogy a nőket e csalódásukért részben kárpótolja, a kormány két kiküldöttnek költségét engedélyezte Izlandból Budapestig; ezzel kívánta u. i. a kormány igazolni eljárását. Minthogy ily célra alap nem létezett, e költséget a postai szolgálatból fedezték és hogy ezt lehetővé tegyék, Izlandba jövő évben egy postajáratat kevesebbet indítanak. Ez az áldozat, amelylyel egy oly izolált ország önként elzárkózik a világ hírei elől, csakhogy a nők választójogáért folyó küzdelmet támogassa, a legmeghatóbb szolgálat, amelyet kormány valaha a nők ügyének tett.

Izland nagyon kis ország, de becsületesebb, demokratikusabb nép a világon nincsen. Kérem kiküldötteit: vigyék magukkal azt az üzenetünket, hogy Izland oly példát szolgáltatott, amely méltó volna reá, hogy a legnagyobb és legbüszkébb államok utánozzák.

A norvég parlament volt az egyedüli, a mely a nők parlamenti választójogát adócensus nélkül adta meg. Szövetségünk minden kongresszusán újabb győzelmi hírt hoztak ezen oly következetesen demokratikus ország küldöttei. Ezúttal avval az örömhírral jöttek, hogy feladatuk immár befejeződött. Kétszázötvenezer nőt igtattak a felszabadított nők jegyzékébe és az általános választójog érvénybe lépett mindkét nem részére.

A legszebb vívmányokat értük el az utolsó két évben az Egyesült Államokban. Itt két millió nőnek van joga minden választásnál szavazatát leadni és választás útján elérhetnek minden hivatalnoki állást, beleértve az Egyesült-Államok elnökének tisztét is. A 9 állam, amely asszonyait felszabadította, Alaskától eltekintve, az Egyesült-Államok területén $\frac{1}{3}$ -át teszi ki és $\frac{2}{2}$ -szer nagyobb az eredeti amerikai kolóniák területénél. Ha Franciaországot, Németországot, Nagybritanniát, Ausztriát és Magyarországot ezen területre helyezhetnők, még elég nagy terület maradna arra, hogy vele az olasz királyságot befedhessük. Lakossága ezidőszert 8 millióra tehető.

Kiemeltem ezen államok kiterjedését, hogy minden kiküldött beláthassa, hogy ezen nagy választójogi terület garanciát nyújt az észak-amerikai kontinens többi részén is a nők választójogának elérhetésére. Figyelemreméltó tény, hogy az utóbbi nyolc államban a választójogot azért adták meg, mert a nők választójogának üdvös befolyását közvetlenül tapasztalták a szomszédos államokban. Ezen 9 állam immár együttesen fogja befolyását érvényesíteni a többi államra és azok ismét a szomszéd nemzetekre.

Az utolsó kongresszus óta az önök elnöke a hollandi választójogi nőszövetség elnökének társaságában világszerte utat tett, hogy megismerje az ázsiai nők állásfoglalását e földrész progressív irányú mozgalmában. Nyilvános gyűléseket és magánjellegű tanácskozásokat tartottunk 4 kontinensen, 4 szigeten és 3 óceáni hajón.

Ennek eredményeképpen most összekötésben állunk azokkal az asszonyokkal, akik Egyiptom, Palestine, India, Burmah, Kína, Japán, Szumatra, a Filipinák és a Hawaii szigetek nőmozgalmának legelőrehaladottabb képviselői; úgyszintén Törökország és Perzsia nőmozgalmának vezetőivel, amely országokat azonban nem látogattuk meg.

A most ébredő Ázsiában félredobtak rég túlhaladott ősi szokásokat, mint kopott ruhadarabokat; mindinkább tért hódítanak új gondolatirányok, amelyek a modern felvilágosodással inkább összeegyeztethetők.

A jelenlegi eredmény csodálatos keveréke a réginek és újnak, a Keletnek és Nyugatnak, az átmeneti korszak összes bonyolult furcsaságaival.

Nem könnyű e bonyolult helyzet közepeit tiszta képet nyерhetni a nőmozgalomról, amely még szervezetlen, le nem szűródött stádiumban van. De ebben is van néhány alapvető tény, melyeket jó lesz szem elöl nem tévesztünk.

1. A Kelet asszonya sohasem volt az a megelégedett, sorsába beletörődő nem, aminőnek a világ hitte. Európai és keleti szerzők azt a kijelentést tették, hogy ennek vagy annak a keleti nemzetnek asszonya a világ legboldogabb asszonya. Minthogy férfiak mondták, mi elhittük nekik. Ez sohasem volt igaz. Az indiai purdah mögött, a mohamedán világ háremjében, a fátylak és rácsos ajtók, az elzárt hordszékek mögött mindenkor lázongás rejtőzött a nők lelkében századokon át. Minthogy tétlenségre voltak kárhóztatva, várakozó álláspontra helyezkedtek és megmentőjüket lesték. Némelyikük, mint a kalitkába zárt madárka kétségbeesésében nyilván ütögette szárnyát a reá kényszerített kalit falához; itt-ott engedett a kalitka egy-egy pálcája, egy asszony meg-

szökött és ha ez sikerült, mindenkor óvást emelt.

Sok nővel beszélünk a távol Keleten, a kik sohasem hallottak nőmozgalomról és magányukban, elzárkózottságukban mégis tisztán élt bennük a nőmozgalom teljes programja, ki nem feledve a választójogot sem. Hallottuk felsorolni a szabadság eléréséhez szükséges egyes állomásokat és figyeltük őket, akiknek szemei majd vadul fellobogtak a felháborodástól, majd megint feléledve, jóságosan fényltek a reménységtől.

Ez nem a hirtelen ébredésnek jele. A reménység csillaga a Kelet nőinek útját mégis csak halványan világította meg a sok századon át. Huszadik századunkban ama csillag ragyogó fénynyé lőn a nemzetiségek és fajok feltörekvő mozgalmainak hatása alatt.

2. anélkül, hogy hallottuk és láttuk volna, ezen nők sokkal nagyobb befolyást gyakoroltak ismereteikre, mintsem feltételeztük.

3. Bármennyire őszinte is a férfiak azon meggyőződése, hogy a nőknek elfátyolozva, kolostorokban kellene, csendes megadással élniük, ha nemzeti érdekek forogtak kockán, a melyek segítségre szorultak, ugyanazok a férfiak minden időben – legyenek bár feketék, barnák, fehérek vagy sárgák, – megfeledeztek okfejtésükről és nemcsak hogy akarták, hanem nagyon fontosnak is tartották, hogy a nők kilépjenek a kolostorból, letegyék a fátyolt, megszegjék hallgatásukat és megváltoztassák szolgálai lényüket.

Ilyen időkből bátorították asszonyaikat, hogy fúrge ujjaikat a nemzet tüzebe mártásák és belőle az izzó gesztenyét: a nemzet szabadságát kikaparják. E férfiak aztán átveszik a gesztenyét és a nőt visszaküldik a kolostorokba, fátyolaikhoz, a hallgatásba és rabszolgaságba.

Ázsia férfiai éppen most semmivel sem önzőbbek, mint voltak és lesznek a Nyugat férfiai; megkivánták a gesztenye ízét és ennél fogva a nők felett gyakorolt egész felügyelet csak színleges. A nők szerveznek, beszédeket tartanak és dolgoznak. Rajtunk áll, hogy ezeket a nőket felbátorítsuk arra, hogy részüket követeljék majd a gesztenyéből, ha azokat a tűzből kikaparták. Most van a kritikus pillanat, amikor Nyugatról érkező segítségünk a Kelet nőmozgalmának lendületet, állandóságot kölcsönözhet. E pillanatban habozni jelentene, mint a nők elnyomását meghosszabbítani.

A Kelet nőinek jobb jövőjébe helyezett remény legjelentőségtebb és legcsalhatatlanabb biztosítója az, hogy sok ázsiai vallásalapító elveti a nők kizárását és elnyomását. Ha a vallások a nő alárendelt állásáért ma-

guktól elhárítják a felelősségei akkor a nők emancipációja biztos és többé el nem odázható.

Amidőn Kínában a tervezett forradalmat kb. 20 évvel ezelőtt szerveztek, a mozgalomhoz a nők nagy sokasága csatlakozott. Kitűntek szónoki tehetségük és eredményes szervezkedésük révén. Klubokat alapítottak „Mérészeljetelek meghalni” címen és hadiszereket hoztak Japánból Kínába. Az égetsz országot végigjárták, mint küldöttek és mint fontos és titkos utasítások vívői és végül még azt a kiváltságot is kérelmezték, hogy katonának besoroztathassák magukat és ez által a kínai szabadság ügyének a legnagyobb áldozatot hozzák. Sokan ott is lelték halálukat;

Amikor a háború befejeződött a nők részt kértek az új szabadságból, melynek kivívásában oly derekasan segédkeztek. Nagy számban jelentek meg az alkotmányos ülésen és szavazati jogot kértek. Ki is eszközölték, a gyűlés oly irányú határozatát, hogy szolgálataik elismerésben részesültek és választójoguk elméleti elismerése kifejezésre is jutott; de azzal, hogy a nők erre még nem érettek.

Ezen eredmény mutatja, hogy némely dolgokban a Kelet hű követője a Nyugat példájának. Canton tartományban a nőknek megengedték, hogy az első választás íái szavazzanak és tíz nőt be is választottal a törvényhozó testületbe. Azon kiváltságtan részesültünk, hogy a tartománygyűlés egyik ülésén résztvehetünk és egyúttal annak több nőtagjával beszélhetünk.

A férfiaknak Ázsiában nagyon korlátozott választójoguk van. Egyik-másik helyen törvényhatósági kormányzat jutott nekik és India néhány városában, főleg Burmahban és Rangoonban és Burmah fővárosában nők és férfiak egyenlő választójoggal bírnak a városi kormányzatban. Indiai, mohamedán és buddhista nők éveken át rendszeresen gyakorolták szavazati jogukat e városokban.

Midőn a régi rend az újba megy át, hatalmas befolyások működnek. Nagy épületekben, – telve bongó, surranó gépekkel, – sok emelet tömve fiatal nőkkel, kik a Nyugat munkarendszerének megfelelően gyapot- és selyemfonószekeknél és szivargyártásnál kénytelenek dolgozni. Itt nem létezik törvény a gyermekmunka ellen; az anya karjából alig kinőtt gyermekek dolgoznak e zsírsgázú, forró helyiségekben. Itt nem intézkednek törvények a munkaidő korlátozásáról és 14 órát szép napnak, a Nyugaton uralkodó keresztény igazságrend szabályának tekintik.

A Kelet kapzsisága a Nyugat példáján éledt föl és a keleti vállalkozók némelyike megtanulta, hogy épp oly lelkiismeretlenül szeressen magának alkalmazottai élete és egész-

sége árán előnyt és hasznot, mint keresztény tanítómestere.

A Nyugat legszomorúbb és legtragikusabb befolyása a rabszolgakereskedés, tekintet nélkül arra, hogy fehér, barna, vagy sárga rabszolgákról van-e szó; a rabszolgavásárnak nagy lendületet adott a Keleten élő nyugati férfiak kereslete. A rabszolgakereskedők, keresztények, zsidók, mohamedánusok, Konfucius vallásúak és sintaisták egyaránt, fáradhatatlan tevékenységet fejtenek ki borzasztó mesterségükben, évente ezer meg ezer lány esik áldozatul a Kelet és Nyugat érzeki gyönyöreinek oltárán. Az úgynevezett pogány Kelet és az úgynevezett keresztény Nyugat itt egyesültek a faj ellen elkövetett bűben.

A Nyugat asszonyai menekülnek az évszázadokig tartó rabszolgaságból lelküket a szabadság lehelete megtisztította; pedig oly távol vélték magukat hön vágyott emancipációjuk elérésétől. Teljes felszabadulásuk biztos.

Ázsiában a fajok tudatlansága, apátiája és reménytelensége nagyon csüggesztő hatású, de sok hegytetőn már felvillanak a riasztó tűzjelek, hogy soha többé el ne aludjanak. Szabadságunk kincsével ázsiai testvéreink segítségére kell sietnünk. Ha szemlét tartok a Nyugat asszonyainak tragikusan lassú küzdelme fölött, megilletődéssel állok ama nehézségek előtt, amelyeket a Kelet asszonyainak még le kell küzdeniök. Lehetetlen kitérnünk e küzdelem elől.

Lelkük vízióit kell követnünk, amint mi tettük és ahogy előttünk mások tették. Szívem fáj érettük és vágyódik arra, hogy segítséget és vigasztalást nyújtson nekik. Mennyire szeretném őket erőssé tenni, hogy elbíriák a borzasztó megpróbáltatásokat, amelyeket bizonyára el kell szenvedniök. Csak abban lehetünk segítségükre, hogy ők segítsenek magukon. A Nyugat minden győzelme bátorsággal és lelkesedéssel fogja őket eltölteni, mert a mi győzelmeink az ő győzelmeik és a mi vereségeink az ő vereségeik.

Mind világosabban kell megmutatnunk a Kelet asszonyainak és az összes fajok asszonyainak, hogy a mi ügyünk ugyanegy az övékkel, amely nagyobb, sokkalta nagyobb, mint bármely nemzeti vagy radikális kérdés; mert amiképpen a folyam nem emelkedhetik magasabbra, mint a forrása, szintúgy nem emelkedhetik egy nép sem saját anyái fölé.

A kongresszus jegyzőkönyve angol nyelven, a jegyzőkönyv egy bő kivonata magyar nyelven, brochure alakban meg fog jelenni. Mind a két kiadványra előfizetést elfogad a Feministák Egyesülete

V., Mária Valéria-utca 12.

Hollá! A század int! ...

– Vers a Nők Választójogi Világszövetségéhez.

Írta: *Abrányi Emil*.

Hollá! A század érc-ujja int!
Az élet árja forr és dagad!
Zúgó folyamként elsöpri mind
A régi, korhadtt korlátokat! . . .

Művelt nők milliói,
Dolgos nők milliói,
Rátok kerül a sor!
Im, hallgassatok,
Mit szól hozzátok
A forró lelkű kor.

Ne tűrjétek tovább,
Hogy rajtatok tiporjon
Minden goromba láb!
Ne tűrjétek, ti nők,
Hogy gúnyal nézzen rátok
A szavazó ripők,
Az önző férfi-góg!

Vad zsarnokok ma nincsenek már,
Kiolte őket a hatalmas Élet!
De minden bősztirannál
Borzasztóbb zsarnok az előítélet!
És akkor lesz csak igazi szabadság,
Ha majd ez is leromlott, semmivé
lett!

Csak akkor lesz szabadság a
világon,
Ha majd a nőt a férfi oldalán
Nemcsak szenvedni, túrni,
Bút, bajt, nyomort legyúrni,
Hanem jogokban osztakozni látom!

A nagy jövő harmóniája
Csak úgy lesz teljes, úgy egész,
Ha majd belé cseng tiszta hangod,
Hű női szív, dús női ész!

Elég a rágalmából!
Hazugság, rút irigység
Többé ne fogja rád,
Hogy ott, ahol választanod kell,
Te nem választanád
A nemzet legjavad!

Te, aki jellemet nevelsz
A mélységben, alant:
Te nem bocsátnál a magasba
Léhat, haszontalant!

Te, aki áldást derítesz
Munkáddal a családra,
Te tudnád azt is; mit kíván
A haza boldogsága!

Agg, árvagyermek, özvegyasszony
Több balzsamot, jobb menedéket lelne.
Sok hasznosabb, sok bölcsőbb törvény
Szép dolgokat művelne.
És lassanként kihülne mindenütt
A legszörnyűbb pokol:
Az izzó alkohol!

Nemes Szövetség! Béke tábora!
Ó lengesd bár az égig
Kibontott lobogódat! . . .
Harsogd a földön végig
Igazságkérő szódat!

Kacagjon bár a dőre,
Te menj, csak menj előre,
Mint a jövőnek öre,
Száz akadályon át! . . .
Amíg lehull a gát!
Amíg kivívtad büszke daccal
Az ember szent jogát!

SZEMLE.

A glosszák, az irodalom és a kongresszus
rovata e számból kiszorult.

A házasságon kívül született gyermek
egyenjogúsítása. Chicagóban az anya- és gyer-
mekvédelmi intézmények vizsgálatára kiküldött
bizottság a következő javaslatot terjesztette a
törvényhozás elé:

„Gyermekek születése törvényes házassá-
gá teszi a nő és férfi közötti viszonyt. A
gyermek törvényes, atyja nevét viseli és annak
törvényes örököse. Az ilyen házasság felbon-
tása rendes válási eljárást igényel és a férjre
nézve az asszony és gyermek eltartásának kö-
telezettségét vonja maga után.”

Milyen ríkító ellentét a mi polgári tör-
vénykönyvünk tervezetével, amelynek 218. §-a
szerint: „Eltartás fejében a törvénytelen (he-
lyesen: házasságon kívül született) gyermek-
nek minden jár, amire szüksége van, hogy
anyja társadalmi állásának megfelelően élhes-
sen stb. Ennek az eltartásnak *költsége* azon-
ban *többre nem rúghat, mint amennyi az atya*
*saját vagyoni helyzetének és keresetképessé-
gének megfelel.*” Tehát a házasságon kívül
született gyermek mindig a rosszabb helyzet-
ben lévő szülő sorsának osztályosa „lovagias”
nemzetünknel!

Postagyakornoki tanfolyam középisko-
lai érettségi bizonyítvány alapján. Most elő-
ször történik 7 év óta, hogy a m. kir. posta-
és távirtdaigazgatóság pályázatot hirdet posta-
gyakornoki állásokra, amelyek a szaktanfolyam
elvégzése után postatiszti kinevezésre nyújta-
nak kilátást. A Feministák Egyesülete felszó-

lítja azokat a középiskolát végzett nőket, akik pályázni kívannak, hogy közöl/ék e szándékukat a Gyakorlati Tanácsadóval (V., Mária Valeria-utca 12.), amely érdekükben felterjesztést intéz a m. kir. posta- és táviradaigazgató-sághoz.

Szocializmus és a nők választójoga.

Írta: J. Keir Hardie, az angol képviselőház tagja, a munkáspárt vezére. *)

Készséggel teszek eleget abbéli felszólítástiknak, hogy az angol nőmozgalom és a munkásosztály közötti viszonyról adjak felvilágosítást. Előbb azonban engedjék meg, hogy legszívebben gratuláljak mindazoknak, a kiknek a Választójogi Világszövetség Budapesten tartott kongresszusához közük volt, gratuláljak nekik, vagy üdvözlöm őket azért az óriási sikerért, amelyet a kongresszussal elértek. A budapesti előkészítő bizottság munkája valósággal tökéletesnek mondható, a magyar társadalom vendégszeretete elragadó volt. A kongresszus bizonyára nagy mértékben vitte előbbre a magyar nőmozgalmat.

Cikkem tárgyára áttérve, meg kell jegyez-nem, hogy az angol munkáspárt (British Labour Party) magatartása a nők választójogával szemben teljesen világos, semmiképen sem titokzatos. Demokraták vagyunk, s mint ilyenek polgárjogok dolgában sem osztály-, sem nemi megkülönböztetést nem teszünk. Nálunk körülbelül hét millió férfinek van választójoga. A választójogi törvény furcsaságaiból kifolyólag azonban három millió férfinek még nincsen választójoga. Mostani kormányunk a választójogi törvényt ki akarta egészíteni olyképen, hogy a három millió férfinek megadja a választójogot. A munkáspárt azonban ellenezte e jogkiterjesztést, mert az nem foglalta magában a nők választójogát. Ez annál is jelentősebb, minthogy a választójoggal felruházandó három millió férfi nagy többsége a munkásosztályhoz tartozik és azt hiszem, ez ad jelentőséget pártunk magatartásának, ez az, ami Önöket érdekli.

Pártunk parlamenti frakciója nem saját felelősségére járt el. Pártunknak ez év januárban tartott az évi kongresszusa, amelyen több, mint ötszáz delegátus vett részt, 1,500.000 szakszervezeti és szociáldemokrata párttag képviselésében, hosszasan és alaposan megvitatta a tárgyat és 850.000 szavazattal 437.000 ellen fogadta el a következő határozati javaslatot:

„E kongresszus utasítja a munkáspárt (Labour Party) parlamenti tagjait, hogy szavaz-

zanak minden olyan választójogi törvény ellen, amely nem foglalja magában a nők választójogát is.”

Ez pártunk parlamenti képviselőit arra kötelezte, hogy ne fogadjanak el választójogra vonatkozó törvényjavaslatot, amely nem vonatkozik a nők jogaira is.

Később, azaz húsvétkor a Független Munkáspárt (Independent Labour Party), amely a munkáspárt (Labour Party) szocialista szekciója és hatvanezer szocialista tagot számlál, évi kongresszusán ugyancsak megvitatta e kérdést és még a munkáspárténál is hatásosabb nyilatkozatot tett e kérdésben.

A Független Munkáspárt határozata a következő: „E kongresszus a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a nők választójoga kimaradjon a kormány választójogi reformjavaslatából és ezért felszólítja a képviselőház munkáspárti tagjait, hogy ellenezzék e javaslatot és szavazzanak harmadik olvasása ellen, hacsak a nők jogait nem foglalja magában.”

Hatan tartózkodtak a szavazástól, a többiek *egyhangúan* fogadták el a javaslatot.

A határozati javaslat, amint látható, tehát nemcsak arra utasította a parlamenti frakciót, hogy ne fogadja el a férfiak választójogának kiterjesztését célzó reformjavaslatot, hanem hogy pozitíve ellenezzon minden olyan javaslatot, amely a nők választójogát nem foglalja magában. A Független Munkáspárt mindenkor nagy figyelemben részesítette a nőkérdést. Már 1893-ban történt megalakulása idején programjában sürgette a nők választójogát ugyanolyan feltételekkel, mint amilyenekkel a férfiak élvezik. Eleinte ez a követelés nagyon népszerűtlen volt magában a munkásosztályban is. A fő ellenvetés az volt, hogy ilyen alapon a férjes asszonyok nem kaphatnának választójogot, mert a férfiak főképen azon a címen gyakorolnak választójogot, hogy családfők és lakásuk után adót fizetnek. Erre az ellenvetésre két válaszunk volt. Először, hogy nagyon sok özvegy és munkásnő családfő. Ezek mind megkapták volna a választójogot. Ténylegesen bebizonyítottuk, hogy az ilyen alapon megadott választójog mellett a két millió nő közül, aki választójogot kapott volna, legalább is 80% munkásnő lett volna. Második válaszunk, hogy a nők felszabadítása követelésének első és leglényegesebb tárgya a nemi diszqualifikáció megszüntetése, azaz megszüntetése annak a ténynek, hogy a nők csupán nemük miatt legyenek kizárva a polgárjogokból. Propagandánkban tehát a nők választójogának követelése mindenkor elsőrangú helyet foglalt el. Megemlítésre érdemesnek tartom azt, hogy Mrs. Pankhurst és leányai, akiket világszerte ismernek, 1908. óta pártunk tagjai.

*) A kiváló angol politikus a „Világ” c. napilap kérésére írta e cikket, melyet elvi jelentőségénél fogva leközlünk.
Szerk.

A mozgalom helyzete ez idő szerint a következő: Legutóbb javaslatot nyújtottak be, amely nemcsak azoknak a nőknek adna választójogot, akik maguk családfők, hanem a családfők feleségeinek is. E javaslat körülbelül hét millió nőnek adná meg egyszerre a választójogot és a Munkáspárt ez idő szerint ezt a javaslatot támogatja.

Félreértések kikerülése végett meg kell jegyezmem, hogy mi általános választójogot követelünk, azaz szavazatot minden férfi és minden nő számára, aki nem gyengeelméjű és nem gonosztevő és aki betöltötte a 21-ik életévét. Belátjuk azonban, hogy mindaddig, amíg nem sikerült a nemi disqualifikációt megszüntetni, azaz azt a tényt, hogy nőket csupán nemük miatt kizárnak, nincs kilátásunk arra, hogy e követelésünket kielégítsék. Csak akkor várhatunk egy nagy egyesített mozgalmat, ha a nők már előzően a férfiakéval egyenlő feltételek mellett nyert választójog „alapján állnak majd. *Nem demokrácia az, ha a férfiaknak szerzünk választójogot, anélkül, hogy egyidejűleg a nők választójogát is megszerezzük.*

A szocializmus a nők számára tulajdonképpen többet jelent majd, mint a férfiak számára és hogy ha ellentéteket el akarunk kerülni a nőmozgalom és a szocializmus között, akkor gondoskodnunk kell róla, hogy a nők érezzék, hogy nem tekintjük őket alacsonyabb rendűeknek és hogy férfi elvtársaik a legtokéletesebb egyenlőség szempontjából bánnak velük.

Nem demokratikus eljárás tehát a nőktől követelni, hogy választójoguk követelését függeszszék föl mindaddig, amíg a férfiak követeléseit teljes kielégítést nem nyertek.

Végül pedig még egy megjegyzés. Budapesti tartózkodásom alatt hallottam, hogy vannak, akik a Nők Választójogi Világszövetségét olyan polgári szervezetnek tartják, amely csak a jómódú nők választójogáért küzd. Ez a feltevés teljesen alaptalan. A Szövetség a női felszabadítása érdekében dolgozik. Mindabban a 18 államban, amelyben kiküzdötték a nők választójogát, valamennyi nőét szerezték meg. Ez a tény egymaga elegendően világítja meg annak az állításnak a helytelenségét, mintha a Világszövetség csupán bourgeois szervezet volna. Igaz lehet, hogy a kongresszus tagjai közül sokan a felsőbb osztályokhoz tartoznak, de arra emlékeztetném szocialista és szakszervezeti elvtársainkat, hogy amikor férfiak küzdenek a választójogukért, ők is a polgári pártok segítségére szorúlnak. Ez idő szerint így áll a dolog Magyarországon és így volt a világ minden más országában. És mindenkor nagyon szomorú vagyok, ha azt látom, hogy előítéletek, vagy félreértések arra vezetnek a szocialista mozgalmat, hogy ellentétbe helyezkedjék egy

olyan ügygyel, amelyet feltétlenül támogatnia kellene.

A szabadságért vívott harcnak egyik leglényegesebb része a nők felszabadítása és ebben, mint mindenben, ami egyenlőséget és haladást jelent, a szocialista pártnak vezetnie kellene.

Nőtisztviselők Országos Nagygyűlése.

Jelentős állomás a Nőtisztviselők Országos Egyesülete történetében az az országos nagygyűlés, melyet június 14-én, szombaton este tartott meg az egyesület. Nem csupán azért, mert fennállása óta első országos jellegű tanácskozása volt az egyesületnek, hanem azért is, mert úgyszólván programját adta az egyesület egész tervszerű munkásságának, ismertetőn mindazokat a kérdéseket, melyekkel az egyesület akár pillanatnyi aktualitásuk, akár általános érdekük és fontosságuk folytán ez idő szerint foglalkozik.

A nagygyűlésre kiküldte képviselőjét a kereskedelemügyi miniszter is *Jezsovic János dr.* min. titkár személyében. Kivüle végighallgatta a tanácskozásokat a minisztérium törvényelőkészítő osztályának egyik referense *Pap Dezső dr.* is.

A szombathelyi nő tisztviselők Egyesületét *Greisinger Ottóné* elnök, a Temesvári Nőtisztviselők Egyesületét *Lukács Margit* alelnök, a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségét *Rosenberg Augusztia* alelnök, a Magántisztviselők Orsz. Szövetségét *Kreutzer Lipót dr.* elnök és *Rosenthal Gyula* háznagy, a Művezetők Orsz. Szövetségét *Erdey Ilona* és *Sebők Imre*, a Budapesti Kerületi Munkásbetegsegélyező Pénztárt pedig *Vajda Manó* titkár képviselték. Rendkívül sok üdvözlő irat és sürgöny is érkezett az egyesület vidéki tagjaitól, továbbá vidéki és külföldi tisztviselő-egyesületekből.

A gyűlésen elhangzott beszédek az egyesület külön füzetben fogja kiadni, e helyen tehát csak az elfogadott határozati javaslatokat közöljük.

Oriási anyagát 7 pontra osztva tárgyalta a gyűlés, mely elsősorban és igen behatóan a készülő magántisztviselő törvényvel foglalkozott, illetőleg azokat az irányelveket rakta le, melyek betartását a törvény alkotásánál szükségesnek tartja.

Sorrendben így folyt le a gyűlés:

Gergely Janka elnöki megnyitója után a miniszter képviselője *Jezsovic János dr.* biztosította az egyesületet arról, hogy okvetlenül módjában lesz a készülő törvényhez hozzászólni és arra befolyást gyakorolni.

A napirend első pontját az egyesület ügyésze *Besnyő Béla dr.* referálta nagy jogi

tudással és erős szociális érzéssel. Előadása nyomán egyhangúlag elfogadta a gyűlés a következő határozati javaslatot:

„A Nőtisztviselők Országos Egyesületének 1913. június hó 14-én a Lloyd-társulat dísztermében megtartott országos gyűlése kimondja, hogy szükségesnek tartja, hogy a kereskedelmi és ipari alkalmazottak jogviszonyai törvényesen akként szabályoztassanak, hogy a törvényes rendelkezésektől a munkaadó és alkalmazott csak úgy térhetnek el, ha ez az eltérés az alkalmazottra kedvezőbb helyzetet teremt.

Szükségesnek tartja a nagygyűlés, hogy a munkaadó a szolgálati viszony megkezdésekor a szolgálati viszony lényegesebb elemeit tartalmazó írásbeli szerződést adjon alkalmazottjának.

A felmondási idő minimuma megállapíttassék olyképen, hogy az a működés fontosságával és a betöltött szolgálati idővel és a fizetés nagyságával hozassék arányba.

Öt évi szolgálat után az alkalmazottnak végkielégítés jár, mely fizetésével és szolgálati idejével hozandó arányba olyképen, hogy 5 évi szolgálat után egy félévi, 10 évi szolgálat után 1 évi, 15 évi szolgálat után 2 évi fizetés járjon az alkalmazottnak végkielégítés fejében.

Ezen időszakokon belül az emelkedés évenként a fizetés megfelelő százaléka legyen.”

A második és harmadik pontot: „Üzleti záróra, munkaidő” és „Vasárnapi munkaszünet” *Fehér Jolán* alelnök és *Klein Laura* könyvtáros referálták igen ügyesen. A határozati javaslatok így szólnak:

„Kimondja a nagygyűlés, hogy a magántisztviselők munkaidője maximálisan 8 órában, osztatlan munkaidő mellett 7 órában állapítandó meg.

Megosztott munkaidő esetén a déli pihenő legalább 2 óra legyen. A záróra az irodákban 6, nyílt árusítási üzletekben, míg az üzletek egységes 7 órai záróráját törvény rendezi, átmenetileg 8 óra legyen. Egy korábbi záróra megállapításánál az arra hivatott törvényhatóságok nem csupán a főnökök testületei, hanem az alkalmazottak egyesületeinek véleményét is kikérjék és az a rendelet kibocsátásánál figyelembe vették. A szombati és ünnepnapokat megelőző napokra az egészségi viszonyok javítása érdekében is korábbi zárórát kíván a nagygyűlés megállapítani.

Követeli a nagygyűlés, hogy az itt meghatározott munkaidőn felül, de a törvény által megengedett kereteken belül teljesített munkaszolgáltatás külön, megfelelően díjaztassék.”

„Követeli a nagygyűlés, hogy a vasárnapi munkaszünet a legrövidebb időn belül törvényesen rendeztessék oly módon, hogy a munkaszünet árusító üzletekre és irodákra egyenlően kiterjedjen, felfüggesztést ne tűrjön és legalább 36 óra pihenőt biztosítson az összes kereskedelmi alkalmazottnak és magántisztviselőnek.”

A negyedik pontot „Az egészség védelme a hivatalokban, szabadság” az egyesület felkérésére *Ihrig Lajos dr.* a Ferenc József-betegsegélyző pénztár főorvosa vállalta. A széles látókörű orvos és melegszívű emberbarát szónoki lendülettel magyarázta lelkes hallgatóságának, hogy a foglalkozási higiéné terén mik a legsürgősebb teendők. Megdöbbenő adatokkal tudta megvilágítani, hogy a tüdővész miért szedi áldozatait oly nagy mértékben éppen a legfiatalabb tisztviselők, a 20 éven aluliak közül. Hivatott helyről nyert beigazolást az a felfogásunk is, hogy hiába való minden egészségvédelem, minden ellenőrzés addig,

amíg 13–14 éves fejletlen leánykák kerülhetnek az iroda robotjába.

Ihrig dr. lebilincselő előadása után egyhangúlag fogadta el a nagygyűlés a következő határozati javaslatot:

„Kimondja a nagygyűlés, hogy a megalkotandó törvénytől elvárja, hogy a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egészségének védelme érdekében megállapítja a levegő-minimumot, melynek egy-egy alkalmazottra a munkahelyen jutnia kell, elrendeli, hogy a hivatali és üzlethelyiségek télen minden körülmények között fűtendők legyenek és hogy állandóan mesterséges világításra szoruló helyiségekben hivatali munkát végezni nem szabad. A munkaadó arról is tartozik gondoskodni, hogy alkalmazottainak a hivatali helyiségben az egészség követelményeinek megfelelő mosakodási alkalmosság álljon rendelkezésükre.

Mindezeknek, valamint az alkalmazottnak esetleg természetben nyújtandó lakóhelyiségek és ételmezék minőségének és mennyiségének állandó ellenőrzésére szükségesnek tartja a nagygyűlés, hogy az iparfelügyelet mintájára kereskedelmi felügyelet létesíttessék, mint állami intézmény. Személyzetét ez az intézmény férfi és női magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak soraiból vegye.

Szükségesnek tartja továbbá a nagygyűlés, hogy minden alkalmazottnak törvény biztosítsa a szabadság-időhöz való jogát oly módon, hogy évenként legalább 28 napi szabadság illesse meg a tisztviselőt.

A betegsegélyzőpénztár által esetleg folyósított táppénz az alkalmazott javadalmazásából le nem vonható, minthogy az a betegséggel járt költségek fedezésére szolgál.”

A nyugdíjkérdést annak specialistája *Willhelm Szidónia* titkár ismertette. Új szempontokat, új érveket is talált annak bebizonyítására, hogy ezen a téren gyökeres javulást csakis a magán-nyugdíjpénztárak eltörlése és a kötelező állami nyugdíjbiztosítás hozhat. Határozati javaslata:

„A Nőtisztviselők Országos Egyesülete által 1913. június hó 14-re egybehívott országos gyűlés kimondja, hogy sürgősen megalkotandónak tartja a kereskedelem összes alkalmazottai számára a kötelező rokkant- és aggkori biztosítást.

A nőkre nézve semmiféle megkülönböztető intézkedések ne tétessenek.

A biztosítás ne csupán a biztosítást kötő egyén, hanem családtagjai javára is történhessen, megfelelően magasabb járulék fizetése mellett. Minden biztosított szülő köteles legyen gyermeke javára is biztosítást kötni.

Törvényes és törvénytelen gyermekek között megkülönböztetésnek ne legyen helye.

A törvény megalkotásához szükséges adatgyűjtés munkájához felajánlja az egyesület segítségét.

A kötelező állami biztosítás életbeléptéig a magán-nyugdíjpénztárak szabályzatának revízióját, állandó ellenőrzését és annak az elvnek kimondását tartja az országos gyűlés fontosnak, hogy az alkalmazott egész díjtartaléka neki kilépése esetén kifizetendő. A törvény életbeléptekor a szerzett jogok épségben tartásával a vállalati pénztárak az állami intézménybe belevonandók.”

A női választójog kérdését *Szabados Clotild* alelnök referálta éles szatírával és találó érveléssel. Egyhangú lelkesedéssel fogadta el a gyűlés irt következő határozati javaslatát:

„A nagygyűlés megállapítja, hogy a nő kenyérgyártó munkája értékének emelésére is feltétlenül szükségesnek tartja a gazdasági és politikai egyenjogúsítást.

E végből kívánja a nagygyűlés, hogy a jelenleg érvényben levő, semmiképp sem kielégítő választójogi törvény sürgősen módosíttassék és hogy a választói jogosultság férfiakra és nőkre egyenlő feltételek mellett kiterjedjen. A választójogi mozgalomban régen elfoglalt álláspontjához híven kimondja az egyesület nagygyűlése, hogy a folyó hó 15-én kezdődő nemzetközi női választójogi kongresszuson testületileg résztvesz.

Végül a kereskedelmi szakoktatás kérdésében körvonalozta *Gergely Janka* egész röviden az egyesület álláspontját. Indítványára elhatározta a nagygyűlés, hogy az ősz folyamán ezzel a kérdéssel külön ebből a célból összehívandó gyűlésen foglalkozik. A határozati javaslat így szól:

„A nagygyűlés mulhatatlanul szükségesnek tartja, hogy a tisztviselői pályára lépő fiuk és leányok teljesen egyenlő szakzerű kiképzetésben részesüljenek. E célból egyenlő tervvel bíró, legalább 3 évre terjedő felső kereskedelmi iskolák nyitandók fiuk és leányok számára és úgy a hatóságok, mint egyesületek és magánosok részéről fentartott egy-egy éves, vagy ennél is rövidebb tartamú szaktanfolyamok beszüntetendők.

Kreatzer Lipót dr. a M. O. Sz. elnöke, meleg szavakban biztosította még az egyesületet a szövetség szolidaritásáról. Indítványt tett arra nézve, hogy az üzleti záróráról szóló törvény nagy hibájának, a szombati 1/2 10 órai boltzárásnak a javaslatból való törlésére nézve tegyen az egyesület még egy kísérletet. Úgy ezt az indítványt, mint azt, hogy a Kúria kereskedelmi jogegységi tanácsának a nyugdíj-járulékok visszatartására vonatkozó határozata ellen foglaljon állást az egyesület, — egyhangú lelkesedéssel fogadta el a nagygyűlés.

A mindvégig igen érdekes lefolyású nagygyűlés lelkes hangulatban ért véget a késő esti órákban.

Gondolatok a nők választójogáról.*

Glücklich Vilma.

Akinek gyermekei vannak, vagy aki gyermekeket nevel, annak kétségbe kellene esnie, ha nem remélhetné, hogy a ma felnövő generációnak már anyai érzésű és szociális gondolkodású törvényhozói lesznek, akik ki fogják irtani a sok ezer veszély némelyikét, amelyek ma az ifjúság testi és lelkifjólétét fenyegetik.

Ellen Key.

... Vajjon jótékony asszonyok soha nem látták be, hogy a jótékonyosság nem egyéb, mint almákat kötözni meddő fára, ami oly elhanyagolt, hogy nem hoz gyümölcsöt.

Nehezebb munkát kérünk, azt, amelyik a gyökérig hatol. Adjátok meg a társadalomrendező, politikai és községi munkát! És a fa önnön erejéből fog gyümölc-

* Az osztrák nők választójogi bizottsága a kongresszisták bécsi tartózkodása alkalmából „Das Frauenstimmrecht” címen brochurát adott ki, melynek tartalmából közöljük a szemelvényeket.

csöt hordani. Hogy is lehetséges, hogy az a bepillantás, amelyet nőknek jótékonyasági ténykedéseik szereztek, nem térítették valamennyi női lelkiismeretet arra a meggyőződésre, hogy a választójog követelése manapság társadalmi kötelesség.

Selma Lagerlöf.

Mindig örültem annak, hogy oly időben életemkor a nők a választójogáért való harcban oly összetartáshoz érkeztek el, mint soha még ezideig.

Milyen boldogságot jelent minden egyesnek közlünk, hogy tudja; minden alapos munkájával, minden kötelessége becsületes teljesítésével, minden jóságos és önfeláldozó cselekedetével hozzájárul nőtestvérei polgárjogának elnyeréséhez.

Marie Vérone.

Meggyőződésem, hogy a nők csak egyenjogosítás útján nyerik el teljes emberi jogukat s csak általa teljesíthetik teljes emberi kötelességüket.

Dr. Tereta Labriola.

Mi a célunk? Kifejlődésünk lehetősége, megkíséreljük, hogy végre *mi önmagunk* lehessünk. Asszonyt sajátosság fejlődik ki a maga észszerűségében és eredetiségében. A nő követeli a törvényhozó férfiaktól, hogy elismerjék ezt az ő egyéniségét. Nem tűrheti tovább, hogy olyan osztályba tartozzék, mely férfiakkal szemben alárendelt és hogy abban az örökölt társadalmi rendben bennrekedjen, mely az asszonyi lelket nem hozza kifejezésre.

Kevés szóval, ez az értelme és célja a nőmozgalomnak. Ezt a célt csak akkor értük el, ha a férfiak megnyitják a nők számára a politikai terület ezideig lezárt sorompóit.

Küzdjünk tehát, nővéreim, hogy az igazi humanitás kora kövesse a férfiúi túlsúly kormányát, mely fentartotta a rabszolgák és az uralkodók erkölcsének külön-külön szempontját. A civilizáció szelleme, mely eltölt bennünket, egyszersmind tudunkra adja, hogy az utolsó rabszolgák felszabadulása is elérkezik és hogy nem lesz többet külön uralkodói erkölcs.

Charlotte Perkins-Gilman

Miféle polgárookra van szükségünk a legjobb város, a legjobb állam, a világok legjobbika számára? Oly férfiakra és nőkre, akiknek gondolkodása elég nagyszabású, hogy közös szükségleteket meglássanak és felismerjenek; kik dolgozni tudnak a közjóért, kik örülni tudnak a közös haladáson s akik magától értetődőnek és természetesnek veszik, hogy saját előnyüket csak az általános jó* sorsban találják meg.

Zeneidé Mirovitsch.

Az emberi társadalom újjáalakításához elengedhetetlen az asszony hozzájáruló munkássága. Ez az igazság, bizonytalan érzés alakjában, eljutott a világ minden tájékára és most mintha mindenütt várának valamit az asszonytól.

Dr. Julius Ofner.

Csak vízben lehet úszni tanulni; csak szabadságban gyarapodnak és nőnek a szellemi erők. Adják meg a nőknek jogaikat: rövid időn belül be fogják bizonyítani, hogy ugyanazon társadalmi és politikai rátermettségük mint van, a férfiaknak

Engelbert Pernerstorfer.

Kétségbevonhatatlan tény, hogy férfi és nő egész különböző alkotásúak. De általában az emberek mindegyike elűt a másiktól. A mai demokrácia megköveteli a korlátlan egyenjogúságot. A fennálló egyenlőtlenlégek felett való elmélkedések hasztalanok. Hasznos eredményekhez csakis tapasztalat útján érkezhünk el. Ez a tapasztalat csakis teljes szabadságon és korlátlanul felállított egyenjogúságon keresztül nyerhető el. A nőnek ezt a szabadságát és egyenjogúsítását kiküzdni elengedhetetlen feladata a mai demokráciának, melynek győzelmét nem lehet többé feltartóztatni.

Annie Furuholm.

Nagy, nemzeti veszély idején lépett előtérbe a nőkre is kiterjesztendő, általános választójog követelése, mert az volt a közérzés, hogy a nők politikai felelősségérzete hasznára lesz a nemzetnek. Azóta hét esztendő folyt le; a nők választójoga ma már nem érzelmi kérdés, mely felett vitatkozni lehet, hanem tényállás, mellyel a politikai életben számolni kell. A tapasztalat megtanított arra is, hogy a nők nagyra becsülik választójogukat és hogy politikai jogaikkal az ország jólétének előmozdítására ée otthonuk védelmére siettek.

Mrs. Millicent Garrett-Fawcett.

Mikor a Világszövetség elnöke néhány héttel ezelőtt Londonba érkezett, azt állítottam, hogy ő a siker babéraival érkezik Amerikából, mi pedig vereséget szenvedtünk. Ez egy nappal később volt, hogy a nők választójogának törvényjavaslatát, az úgynevezett Dickinson-Bill-t leszavazta az alsóház. Mrs. Chapman-Catt azt felelte, hogy az ő győzelmeik egyszersmind a mieink is, a mi vereségünk ellenben az övék is. Soha nem mondtak ki szót, mely világosabban mutatna rá mozgalmunk leghatalmasabb forrására, a *közös* nagy törekvésre, mely az egéző világ választójogi harcosságait egymással összeköti.

Báró Suttner Berta.

Vájjon törekedjenek-e a nők egyenjogúsításra? Vájjon házi oltalmukból kimerészkedjenek-e az ellenséges világba, vájjon felöleljenek-e új hivatásokat, nyilvános állásokat vájjon elvállaljanak-e?

Ez a „vájjon tegyék-e” ugyancsak sokáig forgolódott a vélemények harcában; ma már jelentéktelenné vált, mert a kérdésre: „tegyék-e?” csak azt felelheti az ember: mindegy, úgyis teszik. Megteszik egyrészt, mert akarják tenni, másrészt, mert kénytelenek vele. Csak ily módon létezhetnek mozgalmak és oldódhatnak meg kérdések: tett és kényszerűség által.

Amit közben okoskodnak, az úgyis hatástalanná válik, hiszen az események tovább haladnak a maguk útján. Az az egy azonban bizonyos: a megkezdett útról nincs visszafordulás; előfordulhat látszólagos pillanatnyi megállás, néha hátrálás is észlelhető, ez azonban annál sebesebb előretörést von utóbb maga után.

Semmi, semmi többé nem fogja feltartóztatni a feminizmus diadalfutását. Téves módszerek, – az ablakbeverő és gyűjtogató suffragettekre gondolok – ugyan időnkint és helyenkint árthatnak a mozgalomnak; de ahol igaz célért küzdenek, ott a hamis módszerek maguktól hullanak alá. És valóban létezhet-e valódibb, nemesebb» haladásra méltóbb cél, mint a kultúrát szomjazó emberiség mindkét felének erőkihasználása? Hiszen már belátják, hogy a feminizmus nemcsak a nők, hanem az emberiség ügye és naponkint növekszik is férfiharcosságainak száma.

Természetesen csak a haladni akarók között, csak a jobb, szabadabb, gazdagabb jövő vágyteli harcosai közt. Az örökkön tegnapiak, akik aggodalmasan virrasztanak, hogy minden a régiben maradjon, azok még sokáig fognak viaskodni az új jogokért és új köteleességekért küzdő asszonnyal; amellet még sokáig el fogják ismétetni a „vájjon tegyék-e” tárgyalanná vált kérdését és mindannyiszor erélyesen meg fogják tagadni. Hát csak rajta; mintha az emberi társadalom egész fejlődési története nem bizonyítaná, hogy a maradás bajnokait mindenkor legyőzték.

Ferdinand Buisson.

Szükséges, hogy az asszonyok elnyerjék a választójogot. Belépésük a nyilvános életbe a szociális és erkölcs reformok igényeit fogja előtérbe hozni, melyek szükséges és jelentős voltát a nők jobban felismerik, mint mi.

Teleki Sándorné grófné.

Miért lettem választójogi harcossá? Mert gyűlölöm a pazarlást. S vájjon mindazon emberi életek, melyeket hiába, károsan vagy boldogtalanul éltek le – nem az elképzelhető legnagyobb pazarlás?

Ha azonban a lehetőségek legtúlzóbb fokát is meg akarjuk ismerni, akkor emberélet helyett asszonyéletet nézzünk göröcsövön keresztül, valóságos csodákat pillanthat itt meg az ember... Azonban mivel meggyőződésem, hogy a „pazarlások» túlsúlyát ki lehet küszöbölni igazságosabb törvényekkel s azon előítéletek lerombolásával, melyek naponkint milliónyi asszonyéletet tesznek tönkre – én is harci sorban akarok lenni ott, hol előítéleteket döntenek le és új törvényeket szentesítenek.

Schwimmer Rózsa.

„Minden polgár egyenlő a törvény előtt” állítják hazug módon a magukat művelteknek nevező nemzetek törvénykönyvei.

„Minden polgár *legyen* egyenlő a törvény előtt.” ez a mi célunk, melyhez az út a nők választójogán keresztül vezet.

Dr. Lukács György.

Több mint tíz esztendeje, hogy csekély erőmmel résztveszek a tuberkulózis elleni harcban. A „József főherceg szanatórium-egyesület”, melynek élén állok, számos vívmányt és eredményt mutathat fel ez idő alatt. Szanatóriumok, gondos, jó intézetek s közhasznú intézmények léptek életbe. Ebbéli tevékenységem pályáján nyílt teljes alkalmam, hogy a nőkben lakozó munkakedvet és képességet megismerjem, s nyíltan bevallom, hogy a fennemlített sikerek elsősorban is fáradhatatlan nőtársaim harcának tulajdoníthatók. Ez a tapasztalat volt reám a legnagyobb hatással, hogy a nőmozgalom meggyőződött hívei sorába lépjek.

Frank Wedekind.

Azt a megokolást, hogy a nőnek azért legyenek a férfinél csekélyebb jogai, mert természetnél fogva ő a gyengébb, mindenkor a legnevetésesebb balgaságnak tartottam, amit emberi agyvelő valaha kigondolt.

Colonel W. Mansfeldt (Hollandia).

A feleségem és én mindig együtt dolgozunk a közös ügyön, már csak azért is, hogy rámutassunk, hogy a nőemancipáció nem választja el a nemeket, hanem közelebb hozza őket egymáshoz.

Hazánkban nyilvános gyűléseken mindig ugyanazokon az esteiken beszélünk és előadásaink nem választhatók el egymástól; egészet alkotnak.

A sajtó terén egyazon elveket követjük mindketten, azzal a különbséggel, hogy a feleségem, mint a belföldi hollandi és kolóniabeli újságok állandó munkatársa, nagyobb tevékenység kifejtésére képes, mint én. 25 éves házasságunk során szakadatlanul társadalmi és altruisztikus munkát végeztünk, de az utolsó években majdnem kizérőlag a nők választójogáért harcoltunk, abbéli meggyőződésünkben, hogy az asszony társadalmi és politikai egyenjogósítása egyedüli eszköze az igazságos törvényhozásnak és erkölcsnek.

Legjobb érvünk, melylyel ellenségeinket, kik a családi béke megbomlásáról regélnek, elnémítjuk, hogy ıme házastársak *együtt* is dolgozhatnak a nőmozgalom érdekében,

Ricardo, Hoch.

Már csak azért is lehet a nőnek politikai jogokra való igénye, mert családjá jólétéről mindig eredményesen gondoskodott s a család az államnak egyik kis részét képezi; s arra a jelentékeny munkára való tekintettel, melyet most is leró a nyilvános élettel szemben, nem is lehet kétségbevonni, vájjon elég érdemes-e arra, hogy elnyerje a férfiakéval egyenlő jogokat, melyeket előbb-utóbb mindenképen el fog nyerni. Az a körülmény, hogy a nőnél a felelősségérzet és a lelkiismeretesség jobban kifejlődött, mint a férfinél és hogy a nő maga is évszázadok óta elnyomatva, igazságosabb tud lenni az állam mostoháival szemben, mint a férfi: ez a körülmény már maga is kezdesdik arról, hogy a női befolyás üdvös és megújító lesz.

Ernst Rostner (Else Bernstein).

Fejlődési kérdéseknél kevésbé van szó arról, a mi jobb vagy rosszabb, mint inkább arról, ami szükségszerű. Ilyen szükségszerű dolog a nő politikai egyenjo-

gósítása a férfivel, mert a kötelesség és a jog aránytalan viszonya idővel demoralizál. Legveszedelmesebb a mai félszabadság állapota. Csakis a teljes szabadság felelőssége fejleszti ki a türelmetlenül feszülő erőket magasabb szolgálatra és nevel méltóságra és meggondolt-ságra.

Louise Kellhau (Krisztiánia.)

„Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!” A francia forradalom óta ez a három szó a demokrácia jellegéje. Ráírták azokra a zászlókra, melyek alatt az emberek a választójogért küzdöttek, mint első eszközeért e nagy eszme megvalósításának. Hanem valami hiányzik számomra ebből a jeligéből. Hol itt, a szó legigazibb értelmében, az asszony? A *testvériség* nem öleli fel az asszony létezését a társadalom keretében. Csak a huszadik század látta az asszonyok összefogódzását „nővériségre”.

ıme most megalkották a nők a nővérek láncát, mely átfogja az egész világot s mely a nő választójogáért fonódott össze, hogy elérjék általa azt a célt, melyet mi az országunkban már elértünk: államformát, ahol férfiak és asszonyok egyenlők, törvény előtt és szabadon nyújtanak kezet egymásnak, hogy együtt dolgozzanak a társadalom összes gyermekei otthonáért, a hazáért.

A Feministák Egyesülete (Budapest, V., Mária Valéria-u. 12.) a következő átiratot intézte tagjaihoz:

Tisztelt Tagtárs! Kongresszusunk fényes sikere annak a bátor kezdeményezésnek, szilárd összetartásnak és céltudatos munkának eredménye, amelyet egyesületünk célja tesz kötelességünké. Hálás köszönetet mondunk ezért a minden várakozást fölülmúló eredményért mindenkinek, aki munkával, propagandával, anyagi segítséggel vagy vendégeink iránt tanúsított szívességgel hozzájárult eléréséhez.

Azt a rendkívüli érdeklődést, amely a kongresszus kapcsán mozgalmunk iránt ország-szerte mutatkozik, nem szabad kiaknázatlanul hagynunk; azon kell lennünk, hogy az érdeklődőket bevonjuk további munkánk körébe és evvel megakadályozzuk a most mutatkozó általános rokonszenv és megértés lepadását.

Kérjük azért: szíveskedjék arra törekedni, hogy egyesületünk buzgó tagjául nyerjen meg mindenkit, aki a kongresszus hatása alatt megértette törekvéseinket; szíveskedjék nyári tartózkodása helyén a lehető legélénkebb propagandát kifejteni tagok szerzése érdekében. Nyomatványokat szívesen küldünk mindenhová.

Hálátlanság volna kongresszusunk kezdeményezőivel, önfeláldozó vezetőivel, külföldi vendégseregével, fáradhatatlan adminisztratív intézőivel szemben, ha egyesületünk tagjainak számát annak hatása alatt legalább megkétszereznem tudnók.

Abban a reményben, hogy ügyünk érdekeinek előmozdításában mindenkor számíthatunk buzgó segítségére, vagyunk szíves tagtársi üdvözlettel *a választmány.*

Ugyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
TELEFON: 142-40.
Postatakarékpénz-
tári chequeszám-
száma: 24625. sz.

**A FEMINISTÁK EGYESÜLETÉNEK,
VALAMINT FELVIDÉKI ÉS NAGYVÁRADI
FIOKEGYESÜLETEINEK
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.**

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.
Magántanítónők elhe-
lyezése ugyanekkor.

A szerkesztésért felelős: Glücklich Vilma. – Tagsági díj tetszés szerint; legalább évi 10 korona.

A politikai propaganda költségeire újabban befolyt:

özv. Engelsmanné (leánya, Rudó Kornélia és unokája, Rádó Mid emlékére).....	600.- K
Goldschmied Bernát	5.- „
Mrs. Illingworth 52 font sterl.....	1248.- „
Mrs. Sarah Lees 10 font sterl.....	240.- „
Mr. Oswald B. Powell 1 font, sterl..	24.- „
Spitzer Izidorné	25.- „
Eddigi gyűjtésünk.....	<u>15.954.93.</u>
Összesen	17.99G.93 K

Júliusi munkaterv.

A polgári törvénykönyv tervezetének alapos tanulmányozása. Már 9 éve, hogy egyesületi könyvtárunk alapvetéséül, dr. Márkus Dezső ajándéka gyanánt megkaptuk a polgári törvénykönyv I. szövegét és indokolását. Azóta pihentette a törvényhozás ezt a nagyfontosságú reformtervet, most pedig szeptember 1-éig kéri be a II. szövegre vonatkozó véleményeket.

Egyesületünknek elsődrendű kötelessége, hogy résen legyen ilyen törvényalkotások idején. Azt a fájdalmas tény, hogy *politikai jogok még mindig nem biztosítanak befolyást törekvéseinknek*, némileg enyhítenünk kell avval, hogy *a közvélemény hatalmát hívjuk segítségül*.

A tervezet bírálatára egyesületünk választmánya bizottságot alakított, amely a munkát a következőképp osztotta fel tagjai között:

dr. Engel Zsigmond a *Rokonság* cím első 5 fejezetét (89-161. §§.);

Glücklich Vilma a szülő és kiskorú gyermek közötti jogviszonyt (162-212. §§.);

dr. Gold Simon a kötelmi és öröklési jognak a nő szempontjából fontos részeit (710-725; 746-748; 885; 1458-1485. §§.);

Kurucz Zsigmondné a gyámság- és gondnokságról szóló részt (231-338. §§.);

dr. Rác. Miksa a személyiségre és a szolgálati szerződésre vonatkozó részt (1-22. §§.);

Mellemé M. Eugénia a házassági jogot (23-86. §§.)?

Szirmay Oszkárné a házasságon kívül született gyermekekre vonatkozó részt (213-230. §§.) dolgozza fel részletesen.

A szolgálati szerződésre vonatkozó fejezet feldolgozásában közreműködésre szólítottuk fel a Nőtisztviselő

lők Orsz. Egyesületét, amelynek képviselőjében Gergely Janka elnök vesz részt munkánkban.

A bizottság kiküldése korántsem jelenti azt, hogy annak tagjai egyedül kívánják megalkotni egyesületünk bírálatát a törvénytervezetről. *Minden tagtársunk tartsa kötelességének, hogy behatóan foglalkozzék annak fent szakaszonként is megjelölt, törekvéseinket közelebről érintő részeivel.* A tervezet könyvkereskedésekben 5 koronáért, de az Igazságügyi javaslatok tárában (tehát arra előfizető jogászok útján) ingyen is megkapható. Néhány példányt egyesületünk is kész beszerezni és oly tagoknak kölcsönadni, akik alapos tanulmányozására vállalkoznak.

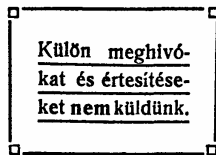
Kérjük tagtársainkat, hogy *véleményeiket* egyesületünk címére *írásban* küldjék be; a bizottság tagjai munkálatuk anyagául fogják azokat tekinteni.

Lelkiismeretesen kell teljesítenünk e nagy felelősséggel járó feladatot!

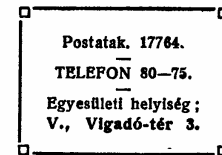
Gyakorlati Tanácsadónk. Egyesületünknek e csendes, de nagyfontosságú munkát végző szerve nagyon rászorul tagtársaink állandó támogatására; nemcsak azért, mert a lefolyt esztendő korszakot alkotó politikai küzdelmei és ugyanoly jelentős kongresszusi előkészületei csaknem minden munkaerőt elvontak tőle; de azért is, mert a lefolyt év szörnyű gazdasági válsága még súlyosabbá tette munkájának azt a részét, amely mindenkor a legnehezebb volt: a tönkrejűtő családok pályára elő nem készített nőtagjainak elhelyezését valamely kenyérkereső foglalkozásban. Soha annyi felnőtt leány és asszony nem fordult hozzánk házvezetőnői, társalkodónői, pénztárosi és otthon végezhető munkáért az-egész országból, mint ebben az évben; viszont soha oly kevés állásbejelentés nem volt, mint most: hiszen számtalan alkalmazás megszünt a rossz pénzügyi viszonyok következtében.

Valamicskét enyhíthetnek tagtársaink ezen a szomorú helyzeten, ha *minden tudomásukra jutó állásínálatot*, amely nem igényel szakképzettséget, *sürgősen és a feltételek pontos megjelölésével tudomásunkra hoznak*, illetőleg a *munkaadókat Gyakorlati Tanácsadónkhoz utasítják*.

Hogy pedig hasonló bajok legalább a jövő évtizedben enyhüljenek, *ne engedjünk felnőni egyetlen fiatal leányt sem anélkül, hogy valamely pályára alapos képzést szerezzen és azt gyakorlatilag érvényesítse.* A túlzásfoltosság fenyegető rémét avval fogjuk távoltartani, hogy *továbbra is erélyesen agítalunk mindenfajta szakiskolák megnyitása érdekében és pályaválasztási értekezleteinken tájékoztatjuk a szülőket és gyermekeket az egyes pályák kilátásai felől.*

**A NŐTISZTIVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
 ÉS ARADI, NAGYVÁRADI, SZOMBATHELYI,
 TEMESVÁRI FIOKEGYESÜLETEINEK
 HIVATALOS ÉRTESÍTÉSEI.**

A szerkesztésért felelős; Gergely Janka.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot – Evi tagdíj rendes tagoknak 12 K, kültagoknak 6 K.

Kirándulások júliusban.

13-án, vasárnap: Nagymaros-Zebegény. Találkozás a nyugoti pályaudvaron reggel ¼9 órakor.

27-én, vasárnap: Piliscsaba-Erdészlak. Találkozás reggel ¼9 órakor a nyugoti pályaudvar indulási csarnokában.

Élelmet mindkét alkalommal magunkkal viszünk.

Sétahajózások minden szerdán este 8—½11 óráig. A hajó 8.²⁰ perckor indul az Arany János-utca végén levő hajóállomásról. Jegy ára oda-vissza 44 fillér.

Üzleti záróra. Lapunk múlt számában tájékoztattuk tagtársainkat arról a súlyos sérelemtől, amely a magánalkalmazottakat a záróra-törvényjavaslat megváltoztatásával érte. Mikor a javaslat már az összes előzetes tanácskozásokon keresztül ment, utólag oly irányban módosította a miniszter, hogy az egységes 8 órai záróra helyett szombatra és ünnepek előtti napokra esti 10 órában állapította meg az összes üzletek zárási idejét.

Érthető felháborodást keltett ez a visszajára fordított szociálpolitika és – bár az energikus akció eredményét az újabb kormányválság ismét kétségessé teszi – örömmel állapíthatjuk meg, hogy szinte egyértelműleg állt az ország közvéleménye igazságos törekvésünk mellé.

Az egyesületünk kezdeményezésére megindult akcióról a napilapok tájékoztatták a nagyközönséget. Ezen a helyen csupán az eseményeket akarjuk regisztrálni.

Az egyesületünk meghívására más kartársi egyesületek bevonásával tartott értekezlet határozatából a Magántisztviselők Országos Egyesületével és a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületével együtt küldöttségben jártunk *Beöthy László* keresk. miniszternél, aki kérésünket a szombatra is kiterjedő 8 órai záróra tárgyában egyelőre teljesíthetetlennek mondta.

A miniszter kedvezőtlen válasza május 26-án kötelességünké tette a határozott állásfoglalást, a három testület tagjai együttes nagygyűlésben tiltakoztak a 8 órai üzletzárás megcsönkítése ellen. A nagygyűlés, mely rengeteg hallgatóság részvételével nagyon impozánsan folyt le, egyhangú lelkesedéssel elfogadta a következő határozati javaslatot:

„A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete, a Nőtisztviselők Országos Egyesülete és a Magántisztviselők Országos Szövetsége részéről hétfő estére egybehívott nagygyűlés tiltakozik ama szándék ellen, hogy a nyolcórás boltzárásról szóló törvényjavaslatba, amely a hét minden köznapjára egységesen kívánta a nyolcórás zárást megállapítani, jöllehet az Ipartanács tárgyalásai során épp a miniszter volt az, aki a nyolcórás

zárást a főnökkel szemben védelembe vette, most meglepetésszerűen beakarják csempészni azt a rendelkezést, hogy az üzleteket szombat esténként tíz óráig nyitva lehessen tartani.

A tiltakozó nagygyűlés felháborodással látja, hogy a tervbe vett változás élesen ellenkezik a tervezetnek és a kereskedelmi kormányknak amaz eredeti intenciójával hogy szombaton és ünnepek előtt már este hat órakor zárják az üzleteket. A nagygyűlés megállapítja, hogy a tervbe vett változás megrontja az alkalmazottak vasárnapi munkaszünetét és hogy a szombat esti tízórás boltzárás, ha törvényt válik, egyedül áll az európai törvényhozásban. Mindezért a kereskedelmi alkalmazottak, a nőtisztviselők és a magántisztviselők május 26-iki nagygyűlése változatlanul ragaszkodik a boltzárás törvénytervezetének eredeti rendelkezéseihez és az alkalmazottak minden rendelkezésre álló eszközzel küzdeni fognak a javaslat előnyeinek szándékolt elkobzása ellen és az egységes nyolcórás boltzárás mellett.

Egyesületünk álláspontját elnökünk fejtette ki a nagygyűlésen.

A záróra-mozgalom ezzel megindult és igen nagy arányokat öltött. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a főváros törvényhatósága, az ország legtekintélyesebb kereskedelmi testületei, a sajtó és az egész közvélemény mellénk állottak abban a törekvésünkben, hogy a szombati 10 órai zárórát visszaverjük.

Sajnos az egyesített erő is gyengének bizonyult a parlament szociálpolitikai érzéketlenségével szemben. A parlamentbe – a megindult akció hatásaképpen – úgy került a javaslat, hogy 10 óra helyett ½10 volt benne, mint szombati záróra megjelölve. Ennél többet nem is tudtunk azután elérni, mert ellenzékmentes képviselőház elfogadta a törvényjavaslatot. Azaz, hogy történt rajta módosítás: valamelyik buzgó honatya szíve megesegett a cukorkaárusokon és olyan hévvel kelt védelmükre, hogy az ő számukra külön rendelkezést vett fel a képviselőház a javaslatba: azt, hogy a cukrosboltok a hét minden napján nyitva tarthatók *éjfél után 1 óráig*. Ez ellen a kivételes intézkedés ellen nagy a felzúdulás városszerte úgy, hogy az új törvényt, mely most már rövidesen életbe is lép, meglehetősen osztatlan ellenszenvvel várják az összes érdekeltek.

A magántisztviselő-törvény újabb átdolgozás után az ősz elején kerül ismét – most már végleges szövegében – a nyilvánosság elé. Előre láthatólag erős munkára lesz majd itt is szükség. A törvény szövegét tagértekezleteken fogjuk tagtársainkkal annak idején megismertetni.

Nőkongresszus. A választójogi nőkongresszus lefolyásáról lapunk mai száma tájékoztatja a tagtársakat. Különben szorgalmasan látogattuk is a kongresszus üléseit és megállapíthattuk hogy ez a kongresszus – különösen arányaiban és rendezéseiben – igen szép és nagyszabású volt. Hallottunk új érveket, láttuk, hogy a választójogi mozgalom most már tényleg világmozgalom és értékes ösztönzést kaptunk a további munkához.

Egyesületünk a kongresszuson ötven tagú küldöttséggel vett részt, közte a tisztikar teljes létszámmal.

Pompásan sikerült lunchöt is rendeztünk a kongresszuson résztvett külföldi kollegák tiszteletére. Nagy örömmel láttuk, hogy vendégeink egytől-egyig igen jól érezték magukat egyesületünkben.

A lunch költségeihez utólag hozzájárultak: Bognár Béla 10 K, Klein Laura 5 K, Bán Imre 5 K, Feldmár [lonka 5 K, gyűjtés a választmányi ülésen 10 K.

Felhívjuk tagtársaink figyelmét az augusztusi *gyorsíró-ünnepségekre*. Bővebb felvilágosítást az iroda ad.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nőtisztviselői az új szolgálati pragmatikában kimondott házassági tilalom ellen egyetértelműleg állást foglaltak. Akciójuk nem volt teljesen eredményes, de elértek legalább annyit, hogy a bank igazgatósága valamelyest engedett merev álláspontjából. A nőtisztviselőkhöz intézett körlevél szerint ugyanis ragaszkodik a bank ahhoz, hogy férjhezmenő nőtisztviselőit végkielégítéssel elbocsáthassa, ellenben 3 éves provizóriumot teremt a kérdés tanulmányozására és ez alatt a három év alatt esetről-esetre hajlandó a kért házassági engedélyt megadni. (Házassági engedélyt a férfitisztviselők is kötelesek kérni.)

Nagyon messze van még ez a megoldás attól, amit mi helyesnek tartunk, de mint az Összetartás eredményének, ennek a kis engedménynek is örülnünk kell. A bank nőtisztviselőin áll most, hogy ezt a provizóriumot a végleges helyzet előkészítésére okosan használják fel. A történeti hűség kedvéért megemlíjtük, hogy egyesületünk elnökségének is volt némi része ennek a kérdésnek – egyelőre ideiglenes – megoldásában.

Új tagok. Legutóbbi választmányi ülésünkön 51 új tagot vettünk fel az egyesületbe. Kérjük tagtársainkat, hogy továbbra is buzgó agitációt fejtsenek ki a tagszerzés körül, mert minél többen vagyunk, annál eredményesebben dolgozhatunk.

Üdülőtelepünk Svedlëren van (Szepes megye) mielőbb tessék jelentkezni.

Lakótársnó kerestetik: Baross-utca 74.11/14.

Aggkori ellátás. Addig, amíg a kötelező állami nyugdíjbiztosítás életbe lép, sok év fog elmúlni. Ne mulasszuk el a belépést a *Magántisztviselők Országos Nyugdíj egyletében*, V., *Báthory-utca 5.* Magyarországon az egyetlen, számunkra célszerű intézmény, ahol aggkorunk ellátását biztosíthatjuk. Sokkal előnyösebb, mint az u. n. nyugdíjképes állás, mert az itt kötött biztosítás nem gátol bennünket szabadságunkban, állásváltogatásban. Az egyesület 20 esztendei fenállása alatt 10 milliónál magasabb vagyonnal rendelkezik. Csekély áldozattal biztosíthatjuk aggkorunkat, vagy akár előbb beálló munkaképtelenségünk idejét anyagi gondoktól. Vagyontalan ember más módon nem gondoskodhat munkaképtelensége idejéről.

Allásközvetítőnk újból keres jó német gyorsírókat.

Carbon-papírt, mást ne használjunk, mint a „*Papirus*” „*Miraculum*” és „*La Princisse*” védjegyűt.

Jobb és sokkal olcsóbb, mint a legjobb angol gyártmányok. Megrendelhető minden papírkereskedőnél és közvetlenül a gyártól. Telefon 166-75.

Új képeslapok kaphatók az egyesületben, a Gellért-hegy látképével.